

Mikulski, Zdzisław

Z życia nauki i życia Towarzystwa : Piotr Biegański - architekt warszawski - w 100-lecie urodzin : Wystawa w Muzeum Historycznym m. st. Warszawy : (23 VI 2005)

Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego 68, 59-61

2005

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KRONIKA NAUKOWA

PIOTR BIEGAŃSKI – ARCHITEKT WARSZAWSKI – W 100-LECIE URODZIN WYSTAWA W MUZEUM HISTORYCZNYM M. ST. WARSZAWY (23 VI 2005)

Piotr Biegański urodził się 8 V 1905 r. w miejscowości Rosienie na ziemi żmudzkiej (obecni Raseiniai, Litwa), syn Teodora i Emilii z Kowalskich. Szkołę średnią (gimnazjum klasyczne) rozpoczął w Kownie, ale w wyniku wojny musiał je opuścić i po długiej tułaczce po Ukrainie w 1918 r. znalazł się w Warszawie. Tu podjął naukę w Gimnazjum im. A. Mickiewicza (d. E. Konopczyńskiego). W wieku 15 lat brał udział w służbie Związku Obrońców Ojczyzny podczas wojny polsko-bolszewickiej w 1920 r. W 1926 r. podjął studia na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej, gdzie zetknął się z wybitnymi profesorami. Studia ukończył w 1933 r. i został asystentem w Katedrze Historii Architektury Nowożytnej prof. L. Niemojewskiego, a po trzech latach w Katedrze Architektury Polskiej zajmującej się twórczością Antonia Corazziego, Włocha działającego w Polsce. W 1934 r. ożenił się z Ireną Sperlówną; z tego związku urodzili się dwaj synowie. Wkrótce zaczął osiągać sukcesy: konkurs na projekt regulacji Placu Zamkowego, Grand Prix za projekt Pawilonu Polskiego na międzynarodowej wystawie Art et Technique 1937, projekt budynku Obserwatorium Meteorologicznego na Bielanych i in.

W czasie wojny uczył w szkołach zawodowych oraz włączył się w działalność konspiracyjną KG AK, zajmując się wyrabianiem fałszywych dokumentów; uczestniczył też w tajnym nauczaniu. Po Powstaniu Warszawskim zamieszkał z rodziną w Podkowie Leśnej pod Warszawą i brał udział w tzw. akcji pruszkowskiej ratowania dóbr kultury. Natychmiast po wyzwoleniu włączył się do prac Biura Odbudowy Stolicy (BOS), gdzie w Wydziale Architektoniczno-Zabytkowym prof. L. Niemojewskiego był jego zastępcą, pierwszym po wojnie konserwatorem Warszawy. Długa jest lista zasług P. Biegańskiego w odbudowie stolicy, zwłaszcza zniszczonych obiektów „corazziańskich”, jak właśnie Pałacu Staszica, co nas szczególnie interesuje. Pałac Staszica – siedziba Towarzystwa Przyjaciół Nauk od 1826 r., a później Towarzystwa Naukowego Warszawskiego – był wielokrotnie

Dyrektor Muzeum
Historycznego m.st. Warszawy
Joanna Bajarska

Dyrektor Biura
Stolecznego Konserwatora Zabytków
Ewa Nikała-Trepka

Dziekan Wydziału
Architektury Politechniki Warszawskiej
prof. dr hab. Maciej Kyział

mają zaszczyt zaprosić na otwarcie wystawy

Piotr Biegański - architekt warszawski
W stulecie urodzin

w dniu 23 czerwca (czwartek) 2005 r. o godz. 17
w salach Muzeum Historycznego m. st. Warszawy
Rynek Starego Miasta 42

Honorowy Patronat nad wystawą sprawują: Prezydent m.st. Warszawy Lech Kaczyński
Prezes OW SARP Rafał Szczepański

przebudowywany i różnie wykorzystywany, a wreszcie uległ zniszczeniu w czasie II wojny światowej, a szczególnie Powstania Warszawskiego 1944 r. Kilkuletnią odbudowę i przebudowę zawdzięczamy przede wszystkim P. Biegańskiemu. Odbudowa Pałacu, a następnie rozbudowa, trwała od 1946 do 1951 r. Było to jedno z jego większych przedsięwzięć. Szeroko i szczegółowo opisał je autor w cennej monografii *Pałac Staszica. Siedziba Towarzystwa Naukowego Warszawskiego* (Warszawa 1951).

Wraz z zakończeniem swojego dzieła – Pałacu Staszica – P. Biegański został członkiem korespondentem Towarzystwa Naukowego Warszawskiego (1951). Niestety już w następnym roku zaprzestało ono działać. Dopiero zebranie ogólne (6 V 1981) podjęło jednomyślnie uchwałę o wznowieniu Towarzystwa i przyjęciu 40 dawnych członków TNW. P. Biegański został członkiem zwyczajnym i na kolejnym zebraniu (27 X 1982) wiceprezesem zarządu TNW w kadencji 1982–1985. W 1985 r. zmarł prezes TNW Wiktor Kemula i wówczas obowiązki prezesa przejął Piotr Biegański i pełnił je do końca. Zmarł w Warszawie 12 I 1986 r.

Wystawa poświęcona 100-leciu urodzin Piotra Biegańskiego została poprzedzona umieszczeniem tablicy pamiątkowej w bramie północnej prowadzącej do pomieszczeń Zamku Królewskiego, którego odbudowie tak wiele wysiłku poświęcił. Honorowy patronat nad wystawą objęli Prezydent m. st. Warszawy Lech Kaczyński i Prezes OW SARP Rafał Szczyński. Zaproszenia na otwarcie wystawy skierowali: dyrektor Muzeum Historycznego m. st. Warszawy Joanna Bojarska, dyrektor Biura Stołecznego Zabytków Ewa Nekanda-Trepka, dziekan Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej Maciej Kisiak. Słowa powitania i podziękowania wygłosiła Joanna Bojarska, udzielając głosu chętnym związanym z działalnością Piotra Biegańskiego.

Wystawa została poświęcona sylwetce i twórczości Piotra Biegańskiego (1905–2005), architekta, nauczyciela akademickiego i społecznika. Zaprezentowano film dokumentalny, a także wspomnienia uczniów: A. Czapskiej, A. Tomaszewskiego, J. Głowczewskiego, L. Kłosiewicza, oraz pamiątki osobiste, rodzinne i współpracowników, a także fotografie zrealizowanych obiektów na tle zniszczeń wojennych. Wystawa była czynna od czerwca do sierpnia 2005.

Zdzisław Mikulski